

Franco **FRATTINI** Biztos Úrnak,
az Európai Bizottság alelnökének
Európai Bizottság
B-1049 Brüsszel, Belgium

Oxford, 2007. június 27.

Tisztelt Biztos Úr,

Az európai polgárok számos civil szervezete küzd a világ sok országában mindennapos jogsértések megszüntetése ellen. Ennek fényében abszurd és anakronisztikus, hogy a 21. század Európájában romániai akadémiai vezetők, a román diplomácia hathatós támogatásával hadjáratot viselnek olyan alapvető kisebbségi jogok ellen, melyeket Európa minden jelentősebb nemzeti közössége élvezhet – a romániai magyarság kivételével.

A finnországi svédek, a szlovákiai magyarok, a dél-tiroli németek, a moldvai gagauzok, a macedóniai albánok, a spanyolországi katalánok és más, jelentősebb lélekszámú kisebbségek diáksága korlátozás nélkül, anyanyelvén tanulhat, óvodától egyetemig¹. A Románia lakosságának 6.6%-át kitevő, másfél milliós erdélyi magyarság súlyosan alulreprezentált a felsőoktatásban: a hivatalos statisztikák szerint a romániai diákok mindössze 4.4%-a magyar nemzetiségű, és mindössze 1.6%-a tanulhat anyanyelvén a romániai egyetemeken². Az alulreprezentáltság egyik oka, hogy diákjainkat már a középiskolai román nyelvvizsgákon diszkriminálják³, a felsőoktatásban pedig számos fontos szak nem tanulható magyar nyelven. Ez annál is inkább feltűnő, mert vannak olyan európai országok, melyek lélekszáma nem sokkal nagyobb a romániai magyarságénál.

A romániai magyarság az 1989-es forradalom óta eredménytelenül küzd az 1959-ben megszüntetett állami, magyar tannyelvű Bolyai Egyetem újraindítása érdekében. 1995-ben a román törvényhozás meg sem tárgyalta a kisebbségi oktatásért, s ennek keretében a Bolyai Egyetem újraindítása érdekében összegyűjtött 500.000 aláírást, pedig ha 200 000 polgár támogat egy kezdeményezést, azt napirendre kell tűzni a törvényhozásban. 1998-ban a Romániai Magyar Demokrata Szövetség képviselői két törvénytervezetet is beterjesztettek a román törvényhozásnak az állami magyar egyetem újraindítása érdekében, melyeket hároméves huzavona után elutasítottak. 2004-ben a Babes-Bolyai Tudományegyetem magyar karainak létrehozására irányuló politikai törekvések is kudarcot vallottak.

A sorozatos elutasítások miatt a magyar állam kénytelen volt létrehozni az erdélyi városokban működő, magyar tannyelvű Sapientia Egyetemet, amely román állampolgárokat képez, de amelynek működését a román állam anyagilag nem támogatja. Ennek ismeretében akár cinikusnak is tekinthető, hogy román politikusok sokszor arra hivatkoznak, hogy a román állam bőkezűen finanszírozza a kisebbségi felsőoktatást.

Ugyancsak megalázó, elutasító magatartással kellett szembesülnünk azokban a felsőoktatási intézményekben, ahol az 1989-es fordulat után még maradtak magyar tanárok és diákok. Ezek román többségű vezetése ugyanis mindent megtett annak érdekében, hogy ne jöhessenek létre a kisebbségi felsőoktatás kiterjesztését, és színvonalának emelését biztosító magyar egyetemi karok. A magyar karok létrehozását követelő petíciókat a Babes-Bolyai Tudományegyetem⁴, illetve a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem⁵ érintett oktatóinak 80%-a több ízben is aláírta, de az egyetemi döntéshozó fórumok meg sem tárgyalták azokat.

A nacionalista, kisebbségellenes törekvések magas szintű támogatottságát jelzi, hogy a román diplomácia, de sajnos néhány európai képviselő is nagy erőfeszítéseket tesz annak érdekében, hogy pozitív képet fessen az igen feszült romániai helyzetről. 2006 novemberében a Babes-Bolyai Tudományegyetem, melynek vezetése megtagadta a magyar karok beindítását, ahol a magyar nyelv nem használható a hivatalos intézményi adminisztrációban, ahol szinte kizárólag csak román nyelvű feliratok vannak, ahol szinte teljesen hiányoznak az alsóbb szintű magyar egyetemi vezetők, ahol a magyar rektorhelyetteseket román többségű

testületek választják meg a velük kollaborálni hajlandó magyar oktatók közül, *kiállítást rendezett az Európai Parlamentben, melyen hazugságok terjesztésétől sem visszariadva hirdette önnön nemlétező multikulturalizmusát.* Például, hogy az egyetem feliratai többnyelvűek⁶.

A kiállítás megnyitásának napján magyar feliratokat (pl. Dohányozni tilos!) függesztettem ki a Babes-Bolyai Tudományegyetem több épületében. Rá néhány hétre engem, és a táblák kifüggesztésében részt sem vevő Kovács Lehel kollegámat is kirúgták az egyetemről, és az egyetem „multikulturális” vezetősége feljelentést tett ellenünk a rendőrségen. Igen erős volt az a törekvés hogy megtörjék, megfélemlítsék a magyar oktatókat és diákokat. Leginkább a kollektív véleménynyilvánításoknak próbálták elejét venni: aláírásgyűjtő tevékenységünk során több esetben is titkosszolgálati módszerekre utaló akadályoztatással kellett szembesülnünk.

Románia megoldatlan kisebbségi problémák egész sorát hurcolta be magával az Európai Unióba. A Romániai Magyar Demokrata Szövetség, legyen kormányon belül vagy kívül, nem tudta elérni a Bolyai Egyetem újraindítását. A belpolitikai eszközök kimerülése, a mindenkori román kormány elutasító, kisebbségellenes magatartása miatt kellett az RMDSZ-nek az Európai Parlamenthez fordulnia⁷. Az a tény, hogy az Európai Parlamenti képviselőink lépése hisztérikus reakciókat váltott ki számos román politikai vezetőből, jól tükrözi azt, hogy a román politikai elit döntő része távolról sem a magyar kisebbség védelmére, sokkal inkább felszámolására törekszik, miközben azt hangoztatja, hogy „a kisebbségi kérdés meg van oldva”. Úgy gondolom, a kisebbség kell otthon érezze magát egy országban, nem a többségnek kell deklarálnia hogy a kisebbség jól érzi magát.

A Bolyai Egyetem újraindításáért Nobel-díjas tudósok is fölemelték a szavukat, legutóbb 2005 januárjában⁸. Az európai kisebbségi egyetemek képviselői pedig 2006 őszén a helyszínen győzdhettek meg a Babes-Bolyai Tudományegyetem intoleráns, kisebbségellenes mivoltáról, és közös nyilatkozatban ítélték el az intézményben meghonosodott gyakorlatot⁹.

Tisztelt Biztos Úr!

A kulturális autonómia nem szegregáció, ahogy azt egyes román EP-képviselők állítják¹⁰, hanem egy eszköz Európa egyik legnagyobb értékének, a kulturális sokszínűségnek a megőrzéséhez. Tisztelettel kérjük a segítségét és várjuk javaslatait a továbblépéshez.

Kérjük, vesse latba befolyását a romániai magyarságtól elvett Bolyai Egyetem újraindítása érdekében. A romániai hivatalos szervek számára az európai fórumok, főleg a Bizottság javaslatai követendő irányvonalat jelenthetnek. Az európai jogrend érvényesülése elengedhetetlen. Félő, hogy ha az európai fórumok érzéketlenek maradnak jogos követeléseink iránt, a helyzet egyre inkább elmérgesedik. Bízunk benne, hogy az Európai Bizottság hozzá fogja segíteni az erdélyi magyarságot ahhoz, hogy mihamarabb olyan jogokkal rendelkezzen, amilyeneket az olasz állam biztosít saját kisebbségei számára.

tisztelettel,

dr. Hantz Péter

fizikus, tudományos kutató

Függelékek:

1. <http://www.mercator-education.org/minority-languages/eu-minorities>

2. http://www.old.edu.ro/minoritati_8.html

3. <http://www.bolyai.eu/dok/ODThatarozat.pdf>

4. <http://www.bolyai.eu/beadvany.php?m=17>

5. <http://www.bolyai.eu/dok/mogye99.pdf>

6. http://www.bolyai.eu/dok/szorolap_en.pdf

A manipulatív kiállítást Pierre Moscovici romániai jelentéstevő nyitotta meg, aki nagyon is tisztában volt a valós romániai helyzettel, hiszen asszisztenseit több ízben személyesen tájékoztattam.

7. <http://www.bolyai.eu/dok/WDBolyai.pdf>

8. <http://www.bolyai.eu/dok/Petition.pdf>

9. <http://conf.bolyai.eu/documents/decl.pdf>

10. <http://www.bolyai.eu/dok/romsoc.pdf>